

**Dövlət orqanlarında dövlət qulluğuna qəbul üzrə
test imtahanının təşkili, keçirilməsi, qiymətləndirilmənin
aparılması və inzibati
vəzifələrin təsnifatı üzrə keçid ballarının müəyyən edilməsi**

QAYDALARI

I. Ümumi müddəalar

1. Bu Qaydalar “Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikası Qanununun 28-ci maddəsinə və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 24 iyun tarixli 108 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Dövlət orqanlarında dövlət qulluğuna müsabiqə vasitəsilə qəbul Qaydaları”nın 8-ci bəndinə əsasən hazırlanmışdır və dövlət orqanlarında inzibati vəzifələrin altıncı-doqquzuncu təsnifatlarına uyğun olan vəzifələr üzrə dövlət qulluğuna qəbul məqsədi ilə test imtahanının təşkili, keçirilməsi, qiymətləndirilmənin aparılması qaydalarını və inzibati vəzifələrin təsnifatı üzrə keçid ballarını müəyyən edir.
2. Test imtahanının (bundan sonra - imtahan) məqsədi dövlət qulluğuna qəbul edilmək üçün Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Dövlət Qulluğu Məsələləri üzrə Komissiyada (bundan sonra – Komissiya) namizəd kimi qeydiyyatdan keçmiş Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının (bundan sonra – namizədlər) dünyagörüşü, o cümlədən Azərbaycan haqqında ümumi biliklərinin, Azərbaycan Respublikasının müvafiq qanunvericiliyi və informasiya texnologiyalarından istifadə üzrə biliklərinin və məntiqi düşünmə qabiliyyətlərinin yoxlanılmasıdır.
3. İnzibati vəzifələrin altıncı-yeddinci təsnifatları üzrə imtahanda toplanılması mümkün olan balın 50 faizindən, səkkizinci-doqquzuncu təsnifatları üzrə isə imtahanda toplanılması mümkün olan balın 40 faizindən az bal toplamış və

ya imtahan nəticəsi ləğv edilmiş namizəd imtahan verdiyi gündən altı ay müddətində elan edilən müsabiqələr üzrə namizəd kimi qeydiyyatdan keçə və müsabiqələrdə iştirak edə bilməz.

4. İmtahan Komissiya tərəfindən qanunçuluq, obyektivlik, bərabərlik, şəffaflıq və aşkarlıq prinsipləri əsasında keçirilir.

II. Test imtahanının təşkili və keçirilməsi

5. İmtahanın yeri və tarixi Komissiya tərəfindən müəyyən edilir və imtahanın keçirilməsinə azı 3 gün qalmış namizədlərə bu barədə məlumat verilir.

6. İmtahan informasiya təhlükəsizliyinə riayət edilmək şərti ilə xüsusi proqram təminatı vasitəsi ilə keçirilir.

7. İmtahanın təşkilinə və keçirilməsinə məsul olan imtahan personalı, onun tərkibi və vəzifələri Komissiya tərəfindən müəyyən edilir.

8. İmtahanda namizəd şəxsiyyətini təsdiq edən sənədi təqdim etməklə qeydiyyatdan keçir və imtahan zalında müəyyən edilmiş qaydada yerləşdirilir.

9. Namizədlərin imtahan zalında yerləşdirilməsi prosesi başa çatdıqdan sonra onlar imtahan personalı tərəfindən imtahanın keçirilməsi qaydaları, namizədlərin hüquq və vəzifələri, müəyyən edilmiş qadağalar haqqında məlumatlandırılır. Namizədlərin hüquq və vəzifələri, imtahanın təşkili və keçirilməsi ilə bağlı qadağalar Komissiya tərəfindən müəyyən edilir.

10. İmtahanın keçirildiyi müddətdə müəyyən edilmiş qaydalara riayət etməyən namizədlər imtahan zalından kənarlaşdırılır və onların imtahanda əldə etdiyi nəticələr ləğv edilir.

11. İmtahanda namizədlər tərəfindən 100 test tapşırığının (bundan sonra - imtahan testinin) yerinə yetirilməsi nəzərdə tutulur.

12. İmtahan testi aşağıdakı test bloklarından ibarət olur:

12.1. *dünyagörüşü, o cümlədən Azərbaycan haqqında ümumi biliklərin yoxlanılması üçün 15 test tapşırığından ibarət test bloku;*

12.2. *qanunvericilik üzrə biliklərin yoxlanılması üçün 40 test tapşırığından ibarət test bloku;*

12.3. *informasiya texnologiyalarından istifadə üzrə biliklərin yoxlanılması üçün 15 test tapşırığından ibarət test bloku;*

12.4. *məntiqi düşünmə qabiliyyətinin yoxlanılması üçün 30 test tapşırığından ibarət test bloku;*

12.5. *zərurət olduqda Komissiya tərəfindən imtahan testinin müəyyən hissəsi peşə-ixtisas üzrə bilikləri yoxlayan test tapşırıqları ilə əvəz edilə bilər.*

13. Namizədlərə imtahan testinin yerinə yetirilməsi üçün 2 saat 30 dəqiqə vaxt ayrılır. Ayrılmış vaxt qurtardıqda imtahan başa çatmış hesab edilir. Namizəd imtahanı müəyyən edilmiş vaxtdan tez başa çatdırırsa və bu zaman başa çatdırılmış imtahanın yenidən davam etdirilməsinə yol verilmir.

14. Texniki səbəblərdən imtahanın davam etdirilməsi mümkün olmadıqda imtahan təxirə salınır və müəyyən edilmiş vaxtda davam etdirilə bilər.

15. Namizədə imtahanın nəticəsinə dair arayış verilir. Arayışda namizəd, onun iddia etdiyi vakant vəzifə, səhv və düzgün yerinə yetirilmiş test tapşırıqları haqqında məlumat, test imtahanından toplanmış yekun bal, nəticə və digər məlumatlar göstərilir.

III. Qiymətləndirilmənin aparılması və inzibati vəzifələrin təsnifatı üzrə keçid balları

16. İmtahanda namizədə təqdim edilən test tapşırıqlarına verilmiş hər bir düzgün cavab 1 balla qiymətləndirilir.

17. İnzibati vəzifələrin altıncı - yeddinci təsnifatlarına uyğun olan vəzifələr üzrə təqdim olunan 100 test tapşırığından ibarət imtahan testinin 80 faizini, eyni zamanda məntiqi düşünmə qabiliyyətinin yoxlanılması üçün təqdim edilən 30 test tapşırığından ibarət test blokunun 50 faizini düzgün cavablandırmış namizəd imtahanı müvəffəqiyyətlə vermiş hesab edilir.

18. İnzibati vəzifələrin səkkizinci - doqquzuncu təsnifatlarına uyğun olan vəzifələr üzrə təqdim olunan 100 test tapşırığından ibarət imtahan testinin 70 faizini, eyni zamanda məntiqi düşünmə qabiliyyətinin yoxlanılması üçün təqdim olunan 30 test tapşırığından ibarət test blokunun 40 faizini düzgün cavablandırmış namizəd imtahanı müvəffəqiyyətlə vermiş hesab edilir. İnzibati vəzifələrin altıncı - yeddinci təsnifatlarına uyğun olan vəzifələr üzrə test imtahanından uğur qazanmayan, lakin inzibati vəzifələrin səkkizinci - doqquzuncu təsnifatlarına uyğun olan vəzifələr üzrə test imtahanını müvəffəqiyyətlə vermək üçün müəyyən edilmiş tələblərə cavab verən namizəd vəzifənin tutulması şərtləri nəzərə alınmaqla inzibati vəzifələrin səkkizinci - doqquzuncu təsnifatlarına uyğun olan vəzifələrin tutulması üçün keçirilən müsabiqənin müsahibə mərhələsində iştirak edə bilər.

QANUNVERİCİLİK ÜZRƏ PROQRAM

(6-7-ci təsnifat inzibati vəzifələr üzrə)

1. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası

Xalq hakimiyyəti

Hakimiyyətin mənbəyi. Xalqın suverenliyi. Ümumxalq səsverməsi — referendum yolu ilə həll edilən məsələlər. Xalqı təmsil etmək hüququ. Xalqın vahidliyi. Hakimiyyətin mənimsənilməsinə yol verilməməsi.

Dövlətin əsasları

Azərbaycan dövləti: Azərbaycan dövlətinin səciyyəvi xüsusiyyəti, dövlət hakimiyyəti məhdudlaşır. Azərbaycan dövlətinin başçısı. Silahlı Qüvvələr. Beynəlxalq münasibətlərin prinsipləri. Ərazi. Dövlətin ali məqsədi. Mülkiyyət. Təbii ehtiyatlar. İqtisadi inkişaf və dövlət. Sosial inkişaf və dövlət. Ailə, uşaqlar və dövlət. Din və dövlət. Pul vahidi. Dövlətin borclarına qoyulan məhdudiyyətlər. Dövlət dili. Paytaxt. Azərbaycan dövlətinin rəmzləri

Əsas insan və vətəndaş hüquqları və azadlıqları

İnsan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının əsas prinsipi. Bərabərlik hüququ. İnsan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının müdafiəsi. Yaşamaq hüququ. Azadlıq hüququ. Mülkiyyət hüququ. Əqli mülkiyyət hüququ. Təhlükəsiz yaşamaq hüququ. Şəxsi toxunulmazlıq hüququ. Mənzil toxunulmazlığı hüququ. Nikah hüququ. Əmək hüququ. Tətil hüququ. İstirahət hüququ. Sosial təminat hüququ. Sağlam ətraf mühitdə yaşamaq hüququ. Mədəniyyət hüququ. Sağlamlığın qorunması hüququ. Təhsil hüququ. Mənzil hüququ. Milli mənsubiyyət hüququ. Ana dilindən istifadə hüququ. Şərəf və ləyaqətin müdafiəsi hüququ. Fikir və söz azadlığı. Vəcdan azadlığı. Sərbəst toplaşmaq azadlığı. Məlumat azadlığı. Yaradıcılıq azadlığı. Vətəndaşlıq hüququ. Vətəndaşlıq hüququnun təminatı. Cəmiyyətin və dövlətin siyasi həyatında iştirak hüququ. Dövlətin idarə olunmasında iştirak etmək hüququ. Seçki hüququ. Müraciət etmək hüququ. Birləşmək hüququ. Azad sahibkarlıq hüququ. Hüquq və azadlıqların məhkəmə təminatı. Hüquqi yardım almaq hüququ. Məhkəmə aidiyyətinin dəyişdirilməsinə yol verilməməsi. Təqsirsizlik prezumpsiyası. Bir cinayətə görə təkrarən məhkum etməyə yol verilməməsi. Məhkəməyə təkrar müraciət hüququ. Qohumların əleyhinə ifadə verməyə məcbur etməyə yol verilməməsi. Tutulan, həbsə alınan və cinayət törədilməsində ittiham edilənlərin hüquqları. Zərərin

ödənilməsinə tələb etmək hüququ. Əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin hüquqları. Siyasi sığınacaq hüququ. İnsan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının təminatı.

Vətəndaşların əsas vəzifələri

Vətəndaşların vəzifələrinin əsası. Vergilər və başqa dövlət ödənişləri. Vətənə sədaqət. Dövlət rəmzlərinə hörmət. Vətəni müdafiə. Tarix və mədəniyyət abidələrinin qorunması. Ətraf mühitin qorunması. Qanuna zidd vəzifələrin icrasına yol verilməməsi. Məsuliyyət.

Qanunvericilik hakimiyyəti.

Qanunvericilik hakimiyyətinin həyata keçirilməsi. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin say tərkibi. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatlarının seçkilərinin əsasları. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi çağırışının səlahiyyət müddəti. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatlığına namizədlərə aid tələblər. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatlarının seçkilərinin nəticələrinin yoxlanılması və təsdiqi. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatlarının səlahiyyətinin bitməsi. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin sessiyaları: Milli Məclisin sessiyaları, ilk iclasının çağırılması, növbədən kənar sessiyaları, sessiyaların iclaslarının keçirilmə forması. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatlığından məhrum etmə və Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatlarının səlahiyyətlərinin itirilməsi. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatlarının toxunulmazlığı. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisi deputatının məsuliyyətə cəlb olunmasına qoyulan qadağanlar. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin işinin təşkili. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin aktları. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin müəyyən etdiyi ümumi qaydalar: Milli Məclis tərəfindən müəyyən edilən ümumi qaydalara dair 83 və 63 səs çoxluğu ilə qəbul edilən qanunlar, müəyyən edilən ümumi qaydalara əlavələr edilməsi. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin həll etdiyi məsələlər: Milli Məclisin həll etdiyi məsələlərə dair qəbul edilən qanunlar və qərarlar, həll etdiyi məsələlərə əlavələr edilməsi. Qanunvericilik təşəbbüsü hüququ: qanunvericilik təşəbbüsü hüququnun mənsubiyyəti və həyata keçirilməsi, qanun və qərar layihələrinin müzakirəyə çıxarılması və səsə qoyulması müddəti, layihələrdə dəyişikliklər. Qanunların imzalanmaq üçün təqdim olunması müddəti. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin aktlarının qüvvəyə minməsi.

İcra hakimiyyəti

İcra hakimiyyətinin mənsubiyyəti. Azərbaycan Respublikasının Prezidentliyinə namizədlərə aid tələblər. Azərbaycan Respublikası Prezidenti seçkilərinin əsasları və yekunları: Prezidentin seçilməsi, səlahiyyət müddətinin uzadılması, seçkilərin yekunlarının elan edilməsi. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti seçilmiş şəxsin andı. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin öz səlahiyyətlərini daimi icra edə bilməməsi. Azərbaycan Respublikası Prezidenti vəzifədən getdikdə onun səlahiyyətlərinin icrası: növbədənəkar Prezident seçkiləri, Prezidentin səlahiyyətlərinin icrası. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin toxunulmazlığı. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin vəzifədən kənarlaşdırılması. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin təminatı. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin səlahiyyətləri. Azərbaycan Respublikası Prezidenti tərəfindən qanunların imzalanması. Hərbi vəziyyət elan edilməsi. Fövqəladə vəziyyət tətbiq edilməsi. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin aktları. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin statusu. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin tərkibi. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin istefası. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin iclasları. Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin təyin edilməsi qaydası. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin səlahiyyətləri. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin aktları. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin üzvlüyünə namizədlərə dair tələblər. Azərbaycan Respublikası Nazirlər Kabinetinin üzvlərinə aid tələblər. Azərbaycan Respublikası Baş nazirinin toxunulmazlığı. Yerlərdə icra hakimiyyəti.

Məhkəmə hakimiyyəti

Məhkəmə hakimiyyətinin həyata keçirilməsi. Hakimliyə namizədlərə aid tələblər. Hakimlərin müstəqilliyi. Ədalət mühakiməsinin həyata keçirilməsinin əsas prinsipləri və şərtləri. Hakimlərin toxunulmazlığı. Məhkəmə qərarları və onların icrası. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyaya Məhkəməsi: Konstitusiyaya Məhkəməsi hakimlərinin sayı, təyin edilməsi, Konstitusiyaya Məhkəməsinin həll etdiyi məsələlər, Konstitusiyaya və qanunların şərhı, Konstitusiyaya Məhkəməsinə şikayət, müraciət, sorğu verilməsi, qanunlar, digər aktlar və onların ayrı-ayrı müddələrinin və hökumətlərarası müqavilələrin qüvvədən düşməsi, dövlətlərarası müqavilələrin qüvvəyə minməməsi. Azərbaycan Respublikasının Ali Məhkəməsi. Azərbaycan Respublikasının apellyasiya məhkəmələri. Azərbaycan Respublikasının Prokurorluğu.

Naxçıvan Muxtar Respublikası

Naxçıvan Muxtar Respublikasının statusu. Naxçıvan Muxtar Respublikasında hakimiyyətlərin bölünməsi. Naxçıvan Muxtar Respublikasının ali vəzifəli şəxsi. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Ali Məclisi. Naxçıvan Muxtar Respublikası Ali Məclisinin müəyyən etdiyi ümumi qaydalar və həll etdiyi məsələlər: Ali Məclisin müəyyən etdiyi ümumi qaydalar və həll etdiyi məsələlər, bu məsələlərə dair qanunlar və qərarların qəbul edilməsi. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Nazirlər Kabineti: Nazirlər Kabinetinin tərkibi, Baş nazirin təyin edilməsi, Nazirlər Kabinetinin həll etdiyi məsələlər və qəbul etdiyi aktlar. Naxçıvan Muxtar Respublikasında yerli icra hakimiyyəti.

Bələdiyyələr

Yerlərdə özünüidarənin təşkili. Bələdiyyələrin işinin təşkili. Bələdiyyələrin səlahiyyətləri. Bələdiyyələrin qərarları. Bələdiyyələrin müstəqilliyinin təminatı.

Qanunvericilik sistemi

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasının hüquqi qüvvəsi. Azərbaycan Respublikasının qanunvericilik sisteminə daxil olan aktlar. Normativ hüquqi aktlar. Bələdiyyə aktları. Beynəlxalq aktların hüquqi qüvvəsi.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dəyişikliklər

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dəyişikliklərin qəbul edilməsi qaydası. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının mətnində dəyişikliklərin təklif edilməsi qaydası. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyaya Məhkəməsinin səlahiyyətlərinin məhdudlaşdırılması. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasında dəyişikliklər təklif edilməsi təşəbbüsünün məhdudlaşdırılması.

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına əlavələr

Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına əlavələrin qəbul edilməsi qaydası. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasına əlavələrin təklif edilməsi təşəbbüsü. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına əlavələrin *təklif edilməsi təşəbbüsünün məhdudlaşdırılması*.

Ədəbiyyat

[Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası. 12 noyabr 1995-ci il.](#)

2. Dövlət qulluğuna dair qanunvericilik

2.1.Dövlət qulluğu haqqında AZƏRBAYCANRESPUBLİKASININ QANUNU

Ümumi müddəalar

Qanunun məqsədi. Dövlət qulluğu: anlayışı, kimlərə şamil olunur, dövlət qulluğunun xüsusi növü. Dövlət qulluğunun əsas vəzifələri. Dövlət qulluğunun prinsipləri. Dövlət qulluğunu idarəetmə orqanları. Dövlət qulluğu haqqında qanunvericilik.

Dövlət orqanları

Dövlət orqanı anlayışı. Dövlət orqanlarının təsnifatı.

Dövlət qulluğu vəzifəsi

Dövlət qulluğu vəzifəsinin anlayışı. Dövlət orqanlarında vəzifələrin təsnifatı. İnzibati və yardımçı vəzifələrin təsnifatı. İnzibati və yardımçı vəzifələrin təsnifat toplusu. İnzibati və yardımçı vəzifələrə aid ixtisas tələbləri.

Dövlət qulluqçusu

Dövlət qulluqçusu. Dövlət qulluqçusunun andı. Dövlət qulluqçularının ixtisas dərəcələri. İxtisas dərəcələrinin verilməsi və onlardan məhrum edilmə. Dövlət qulluqçusunun əsas vəzifələri. Dövlət qulluqçusunun əsas hüquqları. Dövlət qulluğu ilə əlaqədar məhdudiyyətlər. Dövlət qulluqçuları üçün təminatlar: təminatlar, dövlət qulluqçusunun aşağı maaşlı vəzifəyə keçirilməsi, dövlət hakimiyyəti orqanlarının, habelə dövlət orqanları rəhbərliyinin tərkibinin dəyişməsinin nəticəsi. Dövlət məvacibi. Dövlət qulluqçusunun təcrübə, yenidənhazırlanma və ixtisasartırma keçməsi: əlavə peşə təhsili, onun qulluq stajına daxil edilməsi, təcrübə, yenidənhazırlanma və ixtisasartırma keçmə üçün əsaslar. Dövlət qulluqçularının pensiya təminatı: pensiya təminatı üçün əsas və onun qaydası, pensiyanın məbləği və xidmət illərinin minimum həddi, ömürlük müavinət, dövlət qulluqçusu, yaxud pensiyaçı öldükdən sonra pensiyanın ödənilməsi məsələsi. Dövlət qulluqçularının mükafatlandırılması. Dövlət qulluqçusunun məsuliyyəti: məsuliyyətin səbəbləri, tənbeh tədbirlərinin növü və tətbiqi, araşdırma və xidməti yoxlama, tənbeh tədbirinin verilməsi müddəti, tənbeh tədbirinin tətbiq edilməsi barədə əmrədən şikayət. Qanunsuz göstərişin yerinə yetirilməsi üstündə dövlət qulluqçusunun məsuliyyəti.

Dövlət qulluğu keçmə

Dövlət qulluğuna qəbul edilmək hüququ. Dövlət qulluğuna qəbul: dövlət qulluğuna qəbulun əsasları, müsabiqə, namizədlərin təqdimatı və vəzifəyə təyin edilməsi, staj və sınaq müddətinin tətbiqi məsələsi, daimi dövlət qulluğu. İnzibati vəzifələrin tutulması: inzibati vəzifələrin tutulması yolları. Dövlət qulluğunun şərtləri: iş vaxtı, məzuniyyət, xidməti ezamiyyətə göndərilən və ya müvəqqəti olaraq başqa yerə qulluğa keçirilən dövlət qulluqçusunun təminatları. Dövlət qulluqçularının fəaliyyətinin qiymətləndirilməsi: müddəti, məqsədi, nəticələrinin nəzərə alınması, həyata keçirilməsi, qiymətləndirilmə meyarları və verilən qiymətlər, qiymətləndirmənin nəticələrinin rəsmiləşdirilməsi və saxlanması, qiymətləndirilmə qaydalarına dair normativ hüquqi aktların qəbulu. Dövlət qulluqçusunun attestasiyası. Dövlət qulluğunda irəli çəkilmək hüququ. Dövlət qulluğuna xitam verilməsi: dövlət qulluğuna xitam verilmə üçün əsaslar, dövlət qulluqçusu müvafiq qanunvericiliyə uyğun olaraq pensiya yaşına çatmasına görə öz arzusu ilə dövlət qulluğundan çıxdıqda təminatı, dövlət qulluğundan çıxma barədə ərizə verildikdə dövlət qulluğunun davam etdirilməsi məsələsi.

Yekun müddəalar

Dövlət qulluğu keçmənin digər məsələləri. Qanunun qüvvəyə minməsi.

Ədəbiyyat

1. [“Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 21 iyul 2000-ci il, № 926-IQ](#)
2. [“Dövlət qulluğu haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanununda dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikası Qanununun tətbiq edilməsi haqqında Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 22 dekabr tarixli 497 nömrəli Fərmanı – 2-ci bənd.](#)
3. [“Azərbaycan Respublikasının bəzi qanunvericilik aktlarında dəyişikliklər edilməsi barədə” Azərbaycan Respublikasının 2006-cı il 3 mart tarixli, 78-III QD nömrəli Qanununun tətbiq edilməsi haqqında” Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2006-cı il 25 may tarixli 407 nömrəli Fərmanı –2-ci bənd.](#)
4. [Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2008-ci il 3 oktyabr tarixli 830 nömrəli Fərmanı – 2-ci bənd.](#)

2.2. FƏRMANLAR

2.2.1. Dövlət orqanlarında dövlət qulluqçusuna qulluq stajına görə əlavə haqqın məbləğlərinin müəyyənləşdirilməsi Qaydaları

Dövlət qulluqçusuna qulluq stajına görə əlavə haqqın verilməsi, əlavə haqqın ödənilməsi, qulluq stajının hesablanması, qulluq stajı hesablanarkən nəzərə alınan dövrlər, qulluq stajı haqqında sənəd, qulluq stajının hesablanması zamanı yaranmış fikir ayrılığının həlli.

2.2.2. İnzibati və yardımçı vəzifələrin Təsnifat Toplusu

İnzibati vəzifələr, yardımçı vəzifələr, inzibati vəzifələrin birinci təsnifatı, inzibati vəzifələrin ikinci təsnifatı, inzibati vəzifələrin üçüncü təsnifatı, inzibati vəzifələrin dördüncü təsnifatı, inzibati vəzifələrin beşinci təsnifatı, inzibati vəzifələrin altıncı təsnifatı, inzibati vəzifələrin yeddinci təsnifatı, inzibati vəzifələrin səkkizinci təsnifatı, inzibati vəzifələrin doqquzuncu təsnifatı.

2.2.3. Dövlət orqanlarında dövlət qulluğuna müsabiqə vasitəsilə qəbul Qaydaları

Dövlət qulluğuna qəbulun əsasları, müsabiqə, vakant vəzifələrin tutulmasının ümumi şərtləri, müsabiqədə iştirak üçün sənədlərin qəbulu, sənədlərin yoxlanılması, müsabiqədən kənarlaşdırılma, test imtahanının təşkili, keçirilməsi, qiymətləndirilmənin aparılması qaydalarının və inzibati vəzifələrin təsnifatı üzrə keçid ballarının müəyyən edilməsi, namizədin müsahibəyə buraxılması, müsahibə komissiyası, müsahibənin keçirilməsi qaydaları və keçid ballarının müəyyən edilməsi, müsabiqənin yekununa dair qərar, namizədlərin təqdimatı və vəzifəyə təyin edilməsi, staj və sınaq müddətinin tətbiqi məsələsi, daimi dövlət qulluğu, ehtiyat kadr, apellyasiya şikayəti və onun araşdırılması.

Ədəbiyyat

1. [Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2002-ci il 28 yanvar tarixli 665 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Dövlət orqanlarında dövlət qulluqçusuna qulluq stajına görə əlavə haqqın məbləğlərinin müəyyənləşdirilməsi Qaydaları”.](#)
2. [Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2003-cü il 4 avqust tarixli 911 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “İnzibati və yardımçı vəzifələrin Təsnifat Toplusu”.](#)
3. [Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2009-cu il 24 iyun tarixli 108 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Dövlət orqanlarında dövlət qulluğuna müsabiqə vasitəsilə qəbul Qaydaları”.](#)

3. Dövlət qulluqçularının etik davranış qaydaları haqqında AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Ümumi müddəalar

Qanunun əhatə dairəsi. Qanunun məqsədləri. Xidməti davranışın hüquqi tənzimlənməsi.

Etik davranış qaydaları

Vicdanlı davranış. Peşəkarlıq və fərdi məsuliyyətin artırılması. Loyallıq. İctimai etimad. İnsanların hüquq, azadlıq və qanuni maraqlarına, şərəf və ləyaqətinə və işgüzar nüfuzuna hörmət. Hüquqi şəxslərin işgüzar nüfuzuna hörmət. Mədəni davranış. Əmr, sərəncam və ya tapşırıqların yerinə yetirilməsi. Qərəzsizlik. Maddi və qeyri-maddi nemətlərin, imtiyazların və ya güzəştlərin əldə edilməsinə yol verilməməsi. Korrupsiyanın qarşısının alınması. Hədiyyə alma ilə əlaqədar məhdudiyyətlər. Maraqlar toqquşmasının qarşısının alınması. Əmlakdan istifadə. Məlumatlardan istifadə. İctimai və ya siyasi fəaliyyət.

Etik davranış qaydalarının həyata keçirilməsinin təmin olunması

Təminatlar sistemi. Etik davranış qaydalarına əməl olunmasına nəzarət. Dövlət orqanının rəhbəri tərəfindən nəzarət. Nəzarət orqanının səlahiyyətləri. Etik davranış qaydalarının pozulmasına görə məsuliyyət.

Ədəbiyyat

["Dövlət qulluqçularının etik davranış qaydaları haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 31 may 2007-ci il, № 352-IIIQ](#)

4. Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Ümumi müddəalar

Korrupsiyanın anlayışı. Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalарın subyektləri. Qanunun tətbiq dairəsi. Korrupsiyaya qarşı mübarizəni həyata keçirən orqanlar.

Korrupsiyanın qarşısının alınması

Maliyyə xarakterli tələblər. Maliyyə xarakterli tələblərin pozulmasına görə məsuliyyət. Yaxın qohumların birgə işləməsinə yol verilməməsi. Hədiyyə alma ilə əlaqədar məhdudiyyətlər.

Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalər və bu hüquqpozmalara görə məsuliyyət

Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalər. Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalara görə vəzifəli şəxslərin məsuliyyəti. Korrupsiya hüquqpozmalarına görə fiziki və ya hüquqi şəxslərin məsuliyyəti.

Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmaların nəticələrinin aradan qaldırılması

Qanunsuz əldə edilmiş əmlakın götürülməsi və qanunsuz əldə edilmiş imtiyaz və ya güzəştlərin dəyərinin ödənilməsi. Korrupsiya ilə əlaqədar hüquqpozmalər nəticəsində qəbul olunmuş aktların ləğv edilməsi.

Ədəbiyyat

[“Korrupsiyaya qarşı mübarizə haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 13 yanvar 2004-cü il, № 580-IIQ](#)

5. Məlumat azadlığı haqqında AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Məlumat azadlığı. Məlumat azadlığının təminatı. Qanunun təyinatı. Məlumat münasibətlərinin subyektləri. Məlumat azadlığının həyata keçirilməsinin əsas prinsipləri. Məlumatın əldə edilməsi üçün təminatlar. Məlumat mənbələri. Məlumatın əldə edilməsi. Açıq məlumatın əldə edilməsi. Alınması məhdudlaşdırılan məlumat. Məlumatın əldə edilməsi barədə müraciət. Məlumatın əldə edilməsi ilə əlaqədar şikayət etmək hüququ. Şəxsiyyət haqqında məlumat. Şəxsiyyətin onun haqqında toplanmış məlumatla tanış olmaq hüququ. Bu Qanunun tələblərinin pozulmasına görə məsuliyyət.

Ədəbiyyat

[“Məlumat azadlığı haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 19 iyun 1998-ci il, № 505-IQ](#)

6. Vətəndaşların müraciətlərinə baxılması qaydası haqqında AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Müraciət etmək hüququ. Vətəndaşların müraciətlərinə baxılması qaydası haqqında qanunvericilik. Əsas anlayışlar. Qanuna aid olmayan sahələr. Dövlət hakimiyyəti orqanlarının, idarələrin, təşkilatların, müəssisələrin vəzifələri. Vətəndaşların qəbul edilmə qaydası. Müraciətə baxılması qaydası. Müraciətlə bağlı kargüzarlığın aparılma qaydası. Qərardan şikayət etmək hüququ. Müraciətə baxılma müddət. Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət. Əcnəbilərin və vətəndaşlığı olmayan şəxslərin müraciətlərinə baxılması qaydası.

7. İnformasiya əldə etmək haqqında AZƏRBAYCAN

RESPUBLİKASININ QANUNU

Ümumi müddəalar

Qanunun məqsədi. İnformasiya əldə etmək azadlığı. Əsas anlayışlar. Qanunun tənzimləmə sahəsi. İnformasiya əldə etmək haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi. İnformasiya əldə olunmasının əsas prinsipləri. Sənədləşdirilmiş informasiya (sənəd). Sənədin saxlanması, komplektləşdirilməsi və mühafizəsi. İnformasiya sahibləri.

İnformasiya əldə olunmasının təşkili

İnformasiya sahibinin vəzifələri. İnformasiya əldə olunmasının təşkilinə görə məsuliyyət. Sənədlərin reyestri.

İnformasiyanın əldə olunmasının sorğu əsasında təmin edilməsi

İnformasiya sorğusunun təqdim edilmə üsulu. İnformasiya əldə etmənin formaları. İnformasiyanın əldə edilməsi haqqında sorğu. İnformasiya sorğusunun icra olunma üsulları. İnformasiya sahibinin sorğuçuya kömək göstərmək vəzifəsi. İnformasiya sorğusunun qeydə alınması. İnformasiya sorğusunun öyrənilməsi. Araşdırmanın nəticəsi barədə qərar. İnformasiya sorğusunun icra edilməsindən imtina. İnformasiya sorğusunun təmin edilməsi. İnformasiya sorğusunun aidiyyəti üzrə göndərilməsi. İnformasiya sorğusunun icra müddəti. İnformasiya sorğusunun icra müddətinin uzadılması. İnformasiyanın əldə olunmasına görə ödəniş. İnformasiya sorğusunun icra olunmuş sayılması. İnformasiya sorğusunun icrasının və icrasından imtinanın qeydə alınması.

İnformasiyanın açıqlanması

İnformasiya sahibinin informasiyanı açıqlamaq vəzifəsi. İnformasiyanın açıqlanması üsulları. İnformasiyanın açıqlanması üsulunun seçilməsi. İnternet informasiya ehtiyatlarının yaradılması vəzifəsi. İnternet informasiya ehtiyatlarına verilən tələblər.

İnformasiyanın xidməti istifadə üçün nəzərdə tutulması

İnformasiyanın təsnifatı. İnformasiyanın xidməti istifadə üçün nəzərdə tutulmuş hesab edilməsinin əsasları. İnformasiyanın xidməti istifadə üçün nəzərdə tutulmuş hesab edilməsi qaydası. İnformasiyanın xidməti istifadə üçün nəzərdə tutulmuş hesab edilməsinə qoyulan məhdudiyyətlər. Fərdi məlumatlar. Xidməti istifadə üçün nəzərdə tutulan informasiyanın əldə olunması. İnformasiyanın əldə olunması üzərində məhdudiyyətin müddətləri. Xidməti istifadə üçün nəzərdə tutulan informasiyanın qorunması.

Qanunun icrasına nəzarət

Qanunun icrasına nəzarət. İnformasiya Məsələləri üzrə müvəkkilə aid tələblər. Müvəkkilin statusu və Müvəkkilin aparatının aparılması. Müvəkkilin səlahiyyətlərinə vaxtından əvvəl xitam verilməsi. Müvəkkilin səlahiyyətləri. Müvəkkilin vəzifələri. Müvəkkilin hüquqları. İnformasiya sorğusunun icrasından imtina edilməsi və ya lazımınca icra olunmaması barədə şikayət. Şikayət ərizəsinə baxılması. Şikayətin təmin edilməsindən imtina. Müvəkkilin göstərişləri. Müvəkkilin göstərişlərinin icrası. Müvəkkilin xidməti qaydada nəzarətin təşkilinə dair vəsatəti. Müvəkkilin qanunun icrası barədə hesabatı.

Ədəbiyyat

["İnformasiya əldə etmək haqqında" Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 30 sentyabr 2005-ci il, № 1024-IIQ](#)

8. Normativ hüquqi aktlar haqqında AZƏRBAYCAN

RESPUBLİKASININ QANUNU

Ümumi müddəalar

Bu Qanunun vəzifəsi. Azərbaycan Respublikasının normativ hüquqi aktlarının anlayışı. Normativ xarakterli aktlar. Normativ hüquqi aktlar qəbul etmək səlahiyyətlərinin hüquqi əsası. Normativ hüquqi aktların daha yüksək hüquqi qüvvəsi olan normativ hüquqi aktlara uyğunluğu. Normativ hüquqi aktlar qəbul etmək səlahiyyətinin aşağı orqanlara verilməsi. Normativ hüquqi aktların tətbiq edilmə qaydası. Azərbaycan Respublikasının dövlət müstəqilliyi elan edilənədək qüvvədə olmuş aktların hüquqi qüvvəsi. Normativ hüquqi aktların qəbul edilməsinin hüquqi əsasları. Normativ hüquqi aktlar qəbul etmək səlahiyyəti olan orqanlar.

Normativ hüquqi aktların hazırlanmasının planlaşdırılması

Normativ hüquqi aktların layihələrinin hazırlanması planlarının təsdiqi. Normativ hüquqi aktların layihələrinin hazırlanması planlarında nəzərə alınan təkliflər. Normativ hüquqi aktların layihələrinin hazırlanması planlarının müddətləri. Plandankənar layihələrin hazırlanması.

Normativ hüquqi aktların layihələrinin hazırlanması

Normativ hüquqi aktların layihələrinin hazırlanması üçün komissiyaların yaradılması.

Normativ hüquqi aktların layihələrinin hazırlanması və ya sifariş edilməsi.

Dövlət orqanlarının və inzibati ərazi vahidləri nümayəndələrinin layihələrin hazırlanmasına cəlb edilməsi. Normativ hüquqi akt layihələrinin açıqlanması. Layihələrin ümumxalq müzakirəsinə verilməsi. Əsas və konkretləşdirici layihələrə eyni vaxtda baxılması. Layihəyə əlavə edilən sənədlər. Normativ hüquqi aktların rekvizitləri. Normativ hüquqi aktın strukturu. Normativ hüquqi aktlara əlavə və dəyişikliklərin edilməsi. Normativ hüquqi aktlarda başqa aktların maddələrinə istinad edilməsi və aktlarda başqa aktların maddələrinin təkrarlanması. Normativ hüquqi aktların maddələrində başqa maddələrə istinad edilməsi. Normativ hüquqi aktın dili. Normativ hüquqi aktda məsuliyyət tədbirlərinin nəzərdə tutulması. Yeni normativ hüquqi aktın qəbul edilməsi ilə əlaqədar qüvvədə olan aktların öz qüvvəsini itirməsi və ya onlara dəyişikliklər və əlavələr edilməsi. Normayaradıcı orqanın ləğvi və ya yenidən təşkili hallarında onun aktlarının qüvvədən düşməsi, yayılması, onlara dəyişiklik və əlavələr edilməsi.

Normativ hüquqi aktların müstəqil elmi ekspertizası

Layihələrin elmi ekspertizası və onun məqsədi. Layihəni ekspertizaya göndərmək səlahiyyəti. Qanun layihəsinin hazırlanmasında iştirak edən ekspertlərin hüquqları. Ekspertlərin müstəqilliyi. Ekspert rəyinə baxılması.

Normativ hüquqi aktların dərci və başqa formada yayılması

Normativ hüquqi aktların dərci. Normativ hüquqi aktın icraçılarının vəzifələri. Normativ hüquqi aktların dərc olunması. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyası Məhkəməsinin qərar və qəraradlarının dərci. Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Seçki Komissiyasının aktlarının dərci. Məhkəmə-Hüquq Şurasının qərarlarının dərci.

Normativ hüquqi aktların zaman, məkan və subyektlərə görə qüvvəsi

Normativ hüquqi aktların qüvvəyə minməsi müddəti. Normativ hüquqi aktların qüvvəsinin geriye şamil edilməsi. Normativ hüquqi aktın qüvvədə olma müddəti. Normativ hüquqi aktın qüvvəsinin itirilməsi. Normativ hüquqi aktların məkana və subyektlərə görə qüvvəsi.

Normativ hüquqi aktların şərhı

Normativ hüquqi aktların şərhini zəruri edən hallar. Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının və qanunlarının rəsmi şərhinin verilməsi. Müvafiq icra hakimiyyəti orqanlarının normativ hüquqi aktlarının rəsmi şərhı. Normativ hüquqi aktın şərhı zamanı akta dəyişikliklər olunmasının və konkretləşdirici normaların əlavə edilməsinin yolverilməzliyi.

Normativ hüquqi aktların sistemləşdirilməsi və uçotu

Normativ hüquqi aktların məcmuə və topluları. Normativ hüquqi aktların dövlət uçotu və dövlət qeydiyyatı.

Son müddəalar

Normativ hüquqi aktların hazırlanmasının, nəşrinin və qeydiyyatının maliyyələşdirilməsi.

Ədəbiyyat

[“Normativ hüquqi aktlar haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 26 noyabr 1999-cu il № 761-IQ](#)

9. Dövlət sirri haqqında AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ

QANUNU

Ümumi müddəalar

Əsas anlayışlar. Dövlət sirri haqqında Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyi. Qanunun təsir dairəsi. Dövlət hakimiyyəti orqanlarının və vəzifəli şəxslərin məlumatların dövlət sirrinə aid edilməsi və mühafizəsi sahəsində səlahiyyətləri. Dövlət sirri təşkil edən məlumatların siyahısı.

Məlumatların dövlət sirrinə aid edilməsi, onların məxfiləşdirilməsi və məxfiliyinin açılması

Məlumatların dövlət sirrinə aid edilməsinin və məxfiləşdirilməsinin prinsipləri. Dövlət sirrinə aid edilməyən və məxfiləşdirilməyən

məlumatlar. Məlumatların məxfilik dərəcələri və bu məlumatların daşıyıcılarının məxfilik qrifləri. Məlumatların dövlət sirrinə aid edilməsi qaydası. Məlumatların və onların daşıyıcılarının məxfiləşdirilməsi qaydası. Məlumatın məxfiləşdirilməsi ilə əlaqədar olaraq Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının, müəssisə, idarə və təşkilatlarının həmin məlumat üzərində mülkiyyət hüququnun məhdudlaşdırılması. Dövlət sirri təşkil edən məlumat daşıyıcılarının rekvizitləri. Məlumatların məxfiliyinin açılması qaydası. Dövlət sirri təşkil edən məlumat daşıyıcılarının məxfiliyinin açılması qaydası. Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının, müəssisə, idarə və təşkilatlarının, dövlət hakimiyyəti orqanlarının məlumatların məxfiliyini açmaq haqqında sorğularının icrası.

Dövlət sirri təşkil edən məlumatlar barəsində sərəncam verilməsi

Dövlət hakimiyyəti orqanının, müəssisə, idarə və təşkilatların dövlət sirri təşkil edən məlumatları bir-birinə verməsi. Dövlət sirri təşkil edən məlumatların birgə və başqa işlərin görülməsi ilə əlaqədar verilməsi. Dövlət sirri təşkil edən məlumatların digər dövlətlərə və beynəlxalq təşkilatlara verilməsi. Hüquq münasibətləri subyektlərinin funksiyaları dəyişdikdə dövlət sirri təşkil edən məlumatların mühafizəsi.

Dövlət sirrinin mühafizəsi

Dövlət sirrini mühafizə orqanları. Vəzifəli şəxslərin və vətəndaşların dövlət sirri ilə işləməyə buraxılması. Dövlət sirri ilə işləməyə buraxılmanın xüsusi qaydaları. Vəzifəli şəxsi və ya vətəndaş dövlət sirri ilə işləməyə buraxmaqdan imtina edilməsi üçün əsaslar. Vəzifəli şəxsin və ya vətəndaşın dövlət sirri ilə işləməyə buraxılmasına xitam verilməsi şərtləri. Dövlət sirri ilə işləməyə buraxılan və ya əvvəllər buraxılmış vəzifəli şəxsin və ya vətəndaşın hüquqlarının məhdudlaşdırılması. Vəzifəli şəxsin və ya vətəndaşın dövlət sirri təşkil edən məlumatlarla tanış olmağa buraxılmasının təşkili. Müəssisə, idarə və təşkilatların dövlət sirri təşkil edən məlumatlardan istifadə ilə bağlı işlərin icrasına buraxılması. İnformasiyanı mühafizə vasitələrinin sertifikatlaşdırılması.

Dövlət sirrinin mühafizəsi tədbirlərinin maliyyələşdirilməsi

Dövlət sirrinin mühafizəsi tədbirlərinin maliyyələşdirilməsi.

Dövlət sirri haqqında Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyət

Dövlət sirri haqqında Azərbaycan Respublikası qanunvericiliyinin pozulmasına görə məsuliyyət və mübahisələrə baxılma qaydası.

Dövlət sirrinin mühafizəsinin təmin olunmasına nəzarət

Dövlət sirrinin mühafizəsinin təmin olunmasına nəzarət. Dövlət sirrinin mühafizəsinin təmin olunmasına idarələrarası və idarə nəzarəti.

Ədəbiyyat

[“Dövlət sirri haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 7 sentyabr 2004-cü il № 733-IIQ](#)

10. Azərbaycan Respublikasında dövlət dili haqqında AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Ümumi müddəalar

Dövlət dilinin hüquqi statusu. Azərbaycan Respublikasında dövlət dili haqqında qanunvericilik. Dövlət dilinin işlənməsi, qorunması və inkişafı sahəsində dövlətin əsas vəzifələri

Dövlət dilinin işlənməsi, qorunması və inkişafı

Dövlət dilinin rəsmi mərasimlərdə işlənməsi. Dövlət dilinin təhsil sahəsində işlənməsi. Dövlət dilinin televiziya və radio yayımlarında işlənməsi. Dövlət dilinin xidmət sahələrində, reklam və elanlarda işlənməsi. Dövlət dilinin xüsusi adlarda işlənməsi. İnzibati ərazi bölgüsü ilə əlaqədar dövlət dilindən istifadə. Coğrafi obyektlərin adlarında dövlət dilinin işlədilməsi. Dövlət dilinin hüquq mühafizə orqanlarında, Silahlı Qüvvələrdə, notariat fəaliyyətində, inzibati icraatda, məhkəmə icraatında və inzibati xətlər üzrə icraatda işlənməsi. Dövlət dilinin beynəlxalq yazışmalarda işlənməsi. Dövlət dilinin normaları. Dövlət dilinin əlifbası. Dövlət dilinin nəşriyyat işində işlənməsi. Dövlət dilinin vətəndaşların şəxsiyyətini təsdiq edən rəsmi və vahid nümunəli sənədlərdə işlədilməsi. Dövlət dilinin dövlət hakimiyyəti və yerli özünüidarəetmə orqanlarının, hüquqi şəxslərin, onların nümayəndəliklərinin və filiallarının, idarələrin adında işlədilməsi. Dövlət dilinin qorunması və inkişafı.

Yekun müddəaları

Qanunun pozulmasına görə məsuliyyət.

Ədəbiyyat

[“Azərbaycan Respublikasında dövlət dili haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 30 sentyabr 2002-ci il № 365-IIQ](#)

11. Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsi

(Bu proqramda Əmək Məcəlləsi müəyyən ixtisaslarla verilmişdir və test imtahanında yalnız aşağıda göstərilmiş mövzular (maddələr) üzrə namizədlərin bilikləri yoxlanılacaq)

Əmək müqavilələrinə xitam verilərkən işçilərin təminatları

Əmək müqaviləsinə xitam verilərkən işçilərin təminatları. İşçilərin ixtisarı zamanı işdə saxlanmağa üstünlüyü olan şəxslər. Əmək müqaviləsinin ləğv olunması qadağan edilən işçilər və hallar. Əmək müqaviləsinin işəgötürən tərəfindən ləğvi zamanı razılaşmalar.

Əmək müqavilələrinin bağlanması, şərtlərinin dəyişdirilməsi və xitamının sənədləşdirilməsi qaydaları

İşçiyə arayışların, xasiyyətnamənin verilməsi.

İş vaxtının növləri və tənzimlənməsi qaydaları

Həftəlik tam iş vaxtının müəyyən edilməsi. Xüsusi xarakterli işlərdə çalışan işçilərin qısaldılmış iş vaxtı. Natamam iş vaxtı.

İstirahət vaxtı

İstirahət və nahar üçün fasilə. İstirahət günləri. Bayram günləri. Səsvermə günü. Ümumxalq hüzn günü. İstirahət, səsvermə, bayram günlərində və ümumxalq hüzn günü işçilərin işə cəlb olunmasının yolverilməzliyi. İstirahət, səsvermə, iş günü hesab edilməyən bayram günləri və ümumxalq hüzn günü qabağı günlərdə iş gününün müddəti. İstirahət, səsvermə, iş günü hesab edilməyən bayram günləri və ümumxalq hüzn günü işə cəlb olunmuş işçilərin əməyinin ödənilməsi.

Məzuniyyət hüququ və onun təmin edilməsi

İşçilərin məzuniyyət hüququ. Məzuniyyətdən istifadə zamanı işçilərin hüquqi təminatları. Məzuniyyətin növləri. Əmək məzuniyyəti və onun verildiyi iş ili.

Əmək məzuniyyətlərinin müddətləri

Əsas məzuniyyət və onun müddətləri. Əmək şəraitinə və əmək funksiyasının xüsusiyyətlərinə görə əlavə məzuniyyətlərin müddətləri. Əmək stajına görə əlavə məzuniyyətlərin müddətləri və verilmə qaydası. Uşaqly qadınlaryn əlavə məzuniyyətləri. Azərbaycan xalqı qarşısında xüsusi xidmətləri olan işçilərin əmək məzuniyyətinin müddəti.

Yaradıcılıq və təhsil məzuniyyətləri

Yaradıcılıq məzuniyyətləri və onların müddətləri. Ödənişli təhsil məzuniyyətləri. Təhsil məzuniyyətlərinin müddətləri.

Sosial məzuniyyətlər

Hamiləliyə və doğuşa görə məzuniyyətlər. Uşaqları övladlığa götürmüş qadınların məzuniyyət hüquqları. Qismən ödənişli sosial məzuniyyət hüququ və ondan istifadə qaydaları.

Ödənişsiz məzuniyyətlər

Ödənişsiz məzuniyyətdən istifadə hüququ. Ödənişsiz məzuniyyətlərin növləri. İşçilərin xahişi ilə verilən ödənişsiz məzuniyyətlərin müddətləri.

Məzuniyyət vaxtı üçün əmək haqqının ödənilməsi qaydaları

Məzuniyyətdə olan işçiyə əlavə sosial-məişət müavinətlərinin ödənilməsi.

Əmək haqqının ödənilməsinin formaları, qaydaları və əmək haqqından tutulmalar

Əmək haqqından tutulmalara yol verilən hallar və bunun icrası qaydası.

Orta əmək haqqı və onun saxlanması üzrə təminatlar

İşçilərin iş yerinin və orta əmək haqqının saxlandığı hallar.

Ədəbiyyat

[Azərbaycan Respublikasının Əmək Məcəlləsi. 1 fevral 1999-cu il.](#)

12. Dövlət hakimiyyəti orqanlarında, idarə, təşkilat və müəssisələrində kargüzarlığın aparılmasına dair Təlimat

(Bu proqramda “Təlimat” müəyyən ixtisarlara verilmişdir və test imtahanında

yalnız aşağıda göstərilmiş mövzular (bəndlər) üzrə namizədlərin bilikləri yoxlanılacaq)

Təlimatın tələblərinə riayət olunmasına nəzarət.

Ümumi müddəalar

Kargüzarlığın aparılması qaydalarına riayət olunmasına nəzarət, kargüzarlıq xidmətinin vəzifələri, mərkəzləşdirilmiş və mərkəzləşdirilməmiş kargüzarlıq sistemi.

Sənədlərin hazırlanması üçün ümumi tələblər

Göndərilən sənədlərdə göstərilən rekvizitlər, təşkilat daxilində sənədin razılaşdırılması və viza.

Sənədlərin rəsmiləşdirilməsi üçün ümumi tələblər

Rəsmiləşdirmənin həyata keçirilməsi, sənədin imzalanması, iki və ya daha artıq şəxsin məsuliyyət daşdığı sənədlərin rəsmiləşdirilməsi, sənədlərin təsdiq edilməsi, sənədlərə möhür vurulması.

Kompüter (makina) üsulu ilə hazırlanan sənədlərə olan tələblər

Təşkilatın adının və onun struktur bölməsinin adının yazılışı, böyük hərflə yazılması qanunvericilikdə bilavasitə nəzərdə tutulan vəzifələr, vəzifə adlarının yazılışı.

Sənədlərə əlavələrin (qoşmaların) edilməsi qaydası

Sənədlərə edilən əlavələr, sənədlərə əlavə edilən qoşma.

Sənədlərin surətlərinin çıxarılması, çoxaldılması və stenoqrafiya işləri

Sənədlərin surətlərinin çıxarılması və onların aidiyyəti tərəflərə verilməsi.

Qərarların hazırlanması və tərtib edilməsi

Qərarın qəbul edilməsi və onun mətni, qərarın şərh və sərəncam hissəsi, qəbul edilmiş qərarların imzası.

Sərəncamların hazırlanması və tərtib edilməsi

Sərəncamı mətni, sərəncamın imzalanması.

Əmrlərin hazırlanması və tərtib edilməsi

Əmrin şərh və sərəncam hissəsi.

Protokolların hazırlanması və tərtib edilməsi

Protokolun yazılması və onun giriş və əsas hissəsi, protokolun imzalanması.

Arayışların və məlumat vərəqələrinin hazırlanması və tərtib edilməsi

Arayışın hissələri, arayışın imzalanması, vətəndaşların xahişi ilə arayışın tərtib olunması.

Aktın hazırlanması və tərtib edilməsi

Aktın hissələri, aktın giriş və əsas hissəsi, aktın imzalanması.

Məktub, teleqram və telefoqramın hazırlanması və tərtib edilməsi

Məktubların tərtib edilməsi, məktubun hissələri, teleqram.

Sənədlərin dövriyyəsinin təşkili

Sənədlərdə dərkənar, daxil olmuş sənədlərə rəhbərlik tərəfindən baxılması, sənədin əsas icraçısı, daxili sənədlərin hazırlanması, sərəncam mahiyyətli sənədlərin layihələrinin imzalanması.

Sənədlərin icrasına nəzarətin təşkili

Sənədlərin icrasına nəzarət, sənədlərin icrasına nəzarətin həyata keçirilməsi, sənədlərin xüsusi nəzarətə götürülməsi, sənədlərdə xüsusi icra müddətinin müəyyən olunması.

Ədəbiyyat

[Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2003-cü il 27 sentyabr tarixli 935 №-li Fərmanı ilə təsdiq edilmiş “Dövlət hakimiyyəti](#)

13. Azərbaycan Respublikasının dövlət rəmzlərinə dair qanunvericilik

13.1. Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının istifadəsi qaydaları

haqqında

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ QANUNU

Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağına hörmət göstərilməsi ilə bağlı vəzifələr. Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının qaldırılmalı olduğu yerlər. Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının yerləşdirilməli olduğu yerlər. Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının təsvirinin istifadəsi. Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının digər yerlərdə istifadəsi. Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının rəsmi tədbirlər zamanı istifadəsi. Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının matəm günlərində və matəm mərasimlərində istifadəsi. Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının digər bayraqlarla birgə qaldırılması (asılması) və ya yerləşdirilməsi. Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının istifadəsinə dair tələblər. Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının istifadəsinə dair məhdudiyyətlər. Azərbaycan Respublikasının Dövlət bayrağı haqqında qanunvericiliyin pozulmasına görə məsuliyyət. Yekun müddəaları.

Ədəbiyyat

“Azərbaycan Respublikası Dövlət bayrağının istifadəsi qaydaları haqqında” Azərbaycan Respublikasının Qanunu. 8 iyun 2004-cü il № 683-IIQ

13.2. Azərbaycan Respublikasının 1993-cü il 23 fevral tarixli 516 nömrəli Qanun ilə təsdiq edilmiş “Dövlət gerbi haqqında Əsasnamə”.

13.3. Azərbaycan Respublikasının 1991-ci il 5 fevral tarixli 17—XII nömrəli Qanunu ilə təsdiq edilmiş “Dövlət bayrağı haqqında Əsasnamə”.

13.4. Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin 1993-cü il 2 mart tarixli 525 nömrəli Qərarı ilə təsdiq edilmiş “Azərbaycan Respublikasının Dövlət himni haqqında Əsasnamə”.

**Proqramla bağlı sual və təkliflərinizi v.askerov@csc.gov.az
ünvanına göndərməyinizi xahiş edirik**

**DÜNYANIN, ƏSASƏN DƏ AZƏRBAYCANIN TARİXİ,
COĞRAFIYASI, MƏDƏNİYYƏTİ, MÜASİR BEYNƏLXALQ
MÜNASİBƏTLƏRİ ÜZRƏ PROQRAM
(6 və 7-ci təsnifat inzibati vəzifələr üzrə)**

İbtidai icma cəmiyyəti

Daş dövrü. Azərbaycanca tunc və dəmir dövrləri.

Azərbaycan qədim dövrdə

Manna dövləti: Manna dövlətinin yaranması və yüksəlişi; Mannanın zəifləməsi və süqutu; Mannanın mədəniyyəti. Atropatena dövləti: Atropatena dövlətinin yaranması; Atropatenanın əhalisi; Atropatenanın qonşu dövlətlərlə münasibətləri; Atropatenanın mədəniyyəti. Albaniya dövləti: Albaniya dövlətinin yaranması; ictimai və dövlət quruluşu; yadellilərə qarşı mübarizə; Albaniya mədəniyyəti.

Azərbaycan III-XI əsrlərdə

Azərbaycan III-VII əsrlərdə: Sasanilər və Azərbaycan; Girdiman (Aqvan) knyazlığı; III-VII əsrlər Azərbaycan mədəniyyəti. Azərbaycan ərəb xilafətinin tərkibində: Cavanşirin Albaniyanın müstəqilliyini qoruyub saxlamaq uğrunda mübarizəsi; Azərbaycanın xilafətin tərkibinə daxil edilməsi; Azərbaycanda islam dininin yayılması; Xürrəmilər hərəkatının başlanması; Babəkin başçılığı ilə xalq azadlıq hərəkatı; Azərbaycan xalqının təşəkkülü; Kitabı-Dədə Qorqud. Azərbaycan dövlətçiliyinin bərpası (IX-XI əsrlər): Şirvanşahlar dövləti; Sacilər dövləti.

Azərbaycan XI əsrin ortaları - XIII əsrin əvvəllərində

Səlcuqlar və Azərbaycan: Azərbaycan Səlcuq imperatorluğu tərkibində. Şirvanşahlar dövləti (XI-XII əsrlər): I Axsitanın hakimiyyəti dövründə Şirvanşahlar dövlətinin güclənməsi. Azərbaycan Atabəylər (Eldənizlər) dövləti: Atabəylər dövlətinin yaranması; Atabəylər dövlətinin zəifləməsi. XI-XII əsrlərdə Azərbaycan mədəniyyəti: Azərbaycan intibah mədəniyyəti; XI-XII əsrlərdə Azərbaycan memarlığı.

Azərbaycan XIII-XV əsrlərdə

Azərbaycan XIII-XIV əsrlərdə: monqolların III yürüşü və Azərbaycanın Hülakülər imperiyasının tərkibinə qatılması. Toxtamış və Teymurun Azərbaycana yürüşləri. Şirvanşahlar dövləti. Şəki hakimliyi (XIII-XIV əsrlər). XIII-XIV əsrlər Azərbaycan mədəniyyəti: Təbriz universiteti; elmin inkişafı; memarlıq, incəsənət. Qaraqoyunlu dövləti: Qaraqoyunlu dövlətinin yaranması; Qaraqoyunluların Şirvanşahlarla və Teymurilərlə münasibətləri. Ağqoyunlu dövləti: Ağqoyunlu dövlətinin yaranması; Ağqoyunlu dövlətinin xarici siyasəti; Avropa ölkələri ilə münasibətlər;

Ağqoyunlu dövləti XV əsrin son rübündə. XV əsr Azərbaycan mədəniyyəti.

Azərbaycan XVI -XVII əsrlərdə

Azərbaycan Səfəvi dövləti XVI əsrin birinci yarısında: Səfəvi dövlətinin yaranması; Səfəvi dövlətinin imperiyaya çevrilməsi; Çaldıran döyüşü; Azərbaycanın birləşdirilməsi prosesinin başa çatması. Azərbaycan Səfəvi dövləti XVI əsrin ikinci yarısı - XVII əsrin əvvəllərində: I Şah Abbasın islahatları. XVI əsr – XVII əsrin birinci yarısında Azərbaycan mədəniyyəti.

Azərbaycan XVIII əsr - XX əsrin əvvəllərində

Azərbaycan XVIII əsrdə. Xanlıqlar: I Pyotrun Xəzəryanı bölgələrə yürüşü; 1724-cü il İstanbul müqaviləsi; ermənilərin ilk dəfə Azərbaycana köçürülməsi; Şəki xanlığı; “Qızılqaya xəyanəti”; Quba xanlığı; Qarabağ xanlığı; İrəvan xanlığı; Gəncə xanlığı; Ağa Məhəmməd xan Qacarın Azərbaycanın şimal torpaqlarına yürüşü. Azərbaycanın bölüşdürülməsi: XVIII əsrin sonu - XIX əsrin əvvəllərində Azərbaycanın daxili və beynəlxalq vəziyyəti; Birinci Rusiya - İran müharibəsi; Azərbaycanın Rusiya və İran arasında bölüşdürülməsinin ikinci mərhələsi; İkinci Rusiya-İran müharibəsi. Azərbaycan XIX əsrin 30-50-ci illərində: Şimali Azərbaycana ermənilərin kütləvi şəkildə köçürülməsi; rusların məskunlaşması; alman koloniyalarının yaradılması; Rusiya müstəmləkəçiliyi əleyhinə üsyanlar; Quba üsyanı. Azərbaycan XIX əsrin ikinci yarısında: neft sənayesinin inkişafı; millətin təşəkkülü. Azərbaycan XX əsrin əvvəllərində: Azərbaycan hərbcilərinin rus-yapon müharibəsində (1904-1905) iştirakı; çarizmin Şimali Azərbaycanda milli qırğın siyasəti; Şimali Azərbaycanda milli-demokratik hərəkət; Cənubi Azərbaycan İran inqilabı (1905-1911) ərəfəsində; inqilabın başlanması; Təbriz üsyanı; Cənubi Azərbaycan İran inqilabının mərkəzi kimi. XVII əsrin ikinci yarısı – XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan mədəniyyəti: XVII əsrin ikinci yarısı Azərbaycan memarlığı; XVIII əsr Azərbaycan mədəniyyəti; XIX əsrdə Azərbaycan elminin inkişafı, milli mətbuatın təşəkkülü, teatr, musiqi memarlığı; XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanda mətbuat, incəsənətin inkişafı. Azərbaycan Birinci dünya müharibəsi illərində: Şimali Azərbaycan və Birinci dünya müharibəsi; müharibənin başlanması; Qafqaz cəbhəsində hərbi əməliyyatlar; erməni quldurlarının azərbaycanlılara qarşı vəhşilikləri; Şimali Azərbaycanda milli-azadlıq hərəkəti.

Azərbaycan iki dünya müharibəsi arasındakı dövrdə

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyəti: Azərbaycan istiqlal ərəfəsində; 1918-ci il mart soyqırımı; Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin yaradılması; Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin dövlət quruculuğu; sosial-iqtisadi tədbirlər; ordu quruculuğu; mədəni quruculuq; erməni təcavüzünə qarşı mübarizə; İrəvanın ermənilərə verilməsi; xarici siyasət; beynəlxalq

aləmdə tanınmaq uğrunda mübarizə; aprel istilasası. Şimali Azərbaycanda sovet rejiminin bərqərar olması: Şimali Azərbaycanda sovet rejiminin qurulması; sovet rejiminə qarşı müqavimət hərəkatı və üsyanlar; Gəncə üsyanı; Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə qarşı yeni qəsdlər; Azərbaycanda sovet milli siyasəti; DQMV və Naxçıvan MSSR-in yaradılması; inzibati-amirlik sisteminin bərqərar olması, kütləvi repressiyalar; ədəbiyyat və incəsənət; dinin təqib olunması. Cənubi Azərbaycanda 1917-1920-ci illər milli-azadlıq hərəkatı. Cənubi Azərbaycan 1920-1930-cu illərdə: Cənubi Azərbaycanda milli-azadlıq hərəkatının başlaması və onun səbəbləri; Təbriz üsyanı; milli hökumətin təşkili və fəaliyyəti. Azərbaycan SSR İkinci dünya müharibəsi illərində: sovet Azərbaycanı müharibə edən dövlətlərin planlarında; hərbi, iqtisadi və mədəni səfərbərlik; arxa cəbhə; Azərbaycan döyüşçüləri ön cəbhədə, antifaşist müqavimət hərəkatında; partizan hərəkatı; Azərbaycan SSR-in mədəniyyəti müharibə illərində.

Azərbaycan ikinci dünya müharibəsindən sonrakı dövrdə

Azərbaycan 1940-cı illərin ikinci yarısı - 60-cı illərdə: azərbaycanlıların Qərbi Azərbaycan torpaqlarından (Ermənistan SSR ərazisindən) deportasiyası; 1950-ci illərin ortaları - 1960-cı illərdə siyasi sistemin təkmilləşdirilməsi; 1940-1960-cı illərdə mədəniyyət. Azərbaycan SSR 1960-cı illərin sonu - 1980-ci illərdə: Heydər Əliyevin Azərbaycan KP MK-nın Birinci katibi təyin edilməsi; respublikada idarəçiliyin gücləndirilməsi, iqtisadi və sosial yüksəliş. iqtisadi və sosial dirçəliş; 1960-cı illərin sonu - 1980-ci illərdə mədəniyyət. Cənubi Azərbaycan İkinci dünya müharibəsi və ondan sonrakı dövrdə: Cənubi Azərbaycan İkinci dünya müharibəsi dövründə; Cənubi Azərbaycanda Milli hökumətin yaranması və fəaliyyəti; milli hökumətin yaranması ilə Cənubi Azərbaycanda demokratik hərəkatın üçüncü mərhələsi başlandı; mədəniyyət. Azərbaycan SSR “Yenidənqurma” dövründə (1980-ci illərin ikinci yarısı - 90-cı illərin əvvəlləri): sovet sisteminin iflası; milli zəmində qarşıdurma; qondarma Dağlıq Qarabağ problemi; xalq hərəkatı. Azərbaycan dövlətçiliyinin bərpası. Müstəqilliyin möhkəmləndirilməsi uğrunda mübarizə: Azərbaycan dövlət müstəqilliyinin bərpası; Qarabağ müharibəsi; siyasi böhranın dərinləşməsi; müstəqilliyin möhkəmləndirilməsinə qarşı törədilən maneələr; milli qurtuluş - ümummilli lider Heydər Əliyevin Azərbaycan Respublikasının Ali Sovetinin sədri seçilməsi; siyasi sabitlik və milli dövlətçiliyi möhkəmləndirmək uğrunda mübarizə; bazar iqtisadiyyatına doğru; xarici siyasətdə uğurlar; milli-mədəni dirçəliş.

İkinci Dünya müharibəsindən sonra beynəlxalq münasibətlər.

Əsas ədəbiyyat:

1. «Tarix» Abituriyentlər üçün vəsait. TQDK. Bakı – 2007, 2008.

2. Azərbaycan tarixi. 11-ci sinif üçün dərslik. Bakı, 2009.

Əlavə ədəbiyyat:

- 1. Ən yeni tarix. 11-ci sinif üçün dərslik. Bakı, 2005-2007.*
- 2. Azərbaycan tarixi. 6-cı sinif üçün dərslik. Bakı, 2005-2008.*
- 3. Azərbaycan tarixi. 7-ci sinif üçün dərslik. Bakı, 2005-2009.*
- 4. Azərbaycan tarixi. 8-ci sinif üçün dərslik. Bakı, 2005-2009.*
- 5. Azərbaycan tarixi. 9-cu sinif üçün dərslik. Bakı, 2005-2009.*
- 6. Azərbaycan tarixi. 10-cu sinif üçün dərslik. Bakı, 2005-2009.*

Ümumi fiziki coğrafiya

Yer Günəş sistemi planetidir: Yerin Günəş sistemində mövqeyi. Yerin Günəş ətrafında hərəkəti və onun coğrafi nəticələri. Yerin öz oxu ətrafında hərəkəti və onun coğrafi nəticələri.

Materiklərin və okeanların fiziki coğrafiyası

Yer kürəsinin materikləri: materik və qitə anlayışı. Avrasiya, Şimali Amerika, Cənubi Amerika, Afrika, Antarktida, və Avstraliya materikləri, onların coğrafi mövqeyi və sahil xətləri, adaları və yarımadaları. Okeanlar: Sakit okean, Atlantik okeanı, Hind okeanı və Şimal Buzlu okeanı. Dənizlər, körfəzlər və boğazlar.

Azərbaycan Respublikasının fiziki coğrafiyası

Azərbaycan Respublikasının təbii şəraiti: Azərbaycan Respublikasının coğrafi mövqeyi, relyefi, faydalı qazıntıları. Daxili suları: Kür, Araz və Samur çayları. Xəzər dənizi, onun canlılar aləmi və problemləri. Təbiətin mühafizəsi. Azərbaycan Respublikasının fiziki-coğrafi rayonlaşdırılması: Böyük Qafqaz, Kür dağarası çökəkliyi, Kiçik Qafqaz, Lənkəran, Orta Araz (Naxçıvan) təbii vilayətləri və fiziki-coğrafi rayonları.

Azərbaycan Respublikasının iqtisadi və sosial coğrafiyası

Təsərrüfatın ərazi təşkilinə təbii şəraitin təsiri: Azərbaycan Respublikasının iqtisadi coğrafi mövqeyi, təbii şəraiti, təbii ehtiyatları, əhalisi və əmək ehtiyatları. Təsərrüfat sahələrinin coğrafiyası: təsərrüfatın ümumi səciyyəsi, xarici iqtisadi əlaqələr. Azərbaycan Respublikasının iqtisadi-coğrafi rayonları: iqtisadi-coğrafi rayonlaşdırma.

Dünyanın iqtisadi və sosial coğrafiyası

Dünyanın müasir siyasi xəritəsi. Dünya ölkələri arasında fərqlər. Beynəlxalq təşkilatlar. Təbii resurslar və onların təsnifatı. Dünya

əhalisinin tərkibi, yerləşməsi, məskunlaşma formaları və miqrasiyası. İnkişaf etmiş ölkələr (İEO). İnkişafda olan ölkələr (İOO).

Türk dünyası ölkələrinin coğrafiyası

Müasir türk dünyası: türk dünyası anlayışı, dünya elm və mədəniyyətində türk xalqlarının yeri. Türk dövlət və qurumları. Türk dünyası ərazisinin təbii şəraiti. Əhalisi və əmək ehtiyatları. Türk dünyası ölkələrinin təsərrüfatının ümumi səciyyəsi.

Əsas ədəbiyyat:

1. «Coğrafiya» Abituriyentlər üçün vəsait. TQDK. Bakı – 2008

Əlavə ədəbiyyat:

1. O.K.Alxasov, D.M.Ələsgərov, R.İ.Məmmədov, Ş.M.Pənahov. *Materiklər və okeanlar coğrafiyası VII sinif. Bakı, 2008.*

2. B.Ə.Budaqov, Y.Ə.Qəribli. *Azərbaycan Respublikasının fiziki coğrafiyası VIII sinif. Bakı, 2007.*

3. N.N.Allahverdiyev, Ş.Y.Göyçaylı, Ş.Q.Dəmirqayayev, N.H.Əyyubov. *Azərbaycan Respublikasının iqtisadi və sosial coğrafiyası VIII sinif. Bakı, 2007.*

4. M.A.Müseibov, E.K.Əlizadə, N.S.Seyfullayeva. *Coğrafiya (Yerşünaslıq) X sinif. Bakı, 2007.*

5. T.P.Gərayzadə. *Coğrafiya (Dünyanın iqtisadi və sosial coğrafiyası) IX sinif. Bakı, 2007.*

6. M.A.Müseibov, V.Ə.Əfəndiyev, N.S.Seyfullayeva. *Türk dünyasının coğrafiyası XI sinif. Bakı, 2007.*

Proqramla bağlı sual və təkliflərinizi a.aliyev@csc.gov.az ünvanına göndərməyinizi xahiş edirik.